

УДК 352/354.07(477):327(4-6ЄС)

Поліщук Ірина

здобувачка вищої освіти ступеня магістр спеціальності 281 Публічне управління та менеджменту

Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Науковий керівник: Лазор Оксана, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та менеджменту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

ВПЛИВ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ТА ПОЛІТИКИ ЄС НА ТРАНСФОРМАЦІЮ НАЦІОНАЛЬНИХ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБ

Ключові слова: європейські стандарти і норми, політика ЄС, принципи публічного адміністрування, публічна служба.

Актуальність теми дослідження. Публічна служба є ключовим інститутом функціонування демократичної правової держави. Вивчення досвіду зарубіжних держав та його адаптація у сфері публічної служби є на часі.

Мета дослідження: з'ясування особливостей впливу європейських стандартів та політики Європейського Союзу на трансформацію національних публічних служб.

Вплив європейських стандартів та політики Європейського Союзу на трансформацію національних публічних служб є одним із ключових чинників модернізації систем державного управління в країнах-членах та країнах-кандидатах до ЄС. З часу розширення Європейського Союзу у 2004–2007 роках та подальшої євроінтеграції, публічна служба стала інструментом забезпечення імплементації *acquis communautaire* – сукупності норм і стандартів ЄС, що потребують спроможного, нейтрального й професійного державного апарату [1].

Європейська адміністративна спільнота (European Administrative Space), як концепція, передбачає наявність спільних принципів публічного адміністрування: законність, відкритість, підзвітність, ефективність та стабільність. У рамках цієї парадигми країни адаптують свої інституційні структури, запроваджують механізми конкурсного відбору, посилюють антикорупційні заходи та діджиталізують державні послуги. Такий вплив особливо помітний у країнах Центральної та Східної Європи, які здійснювали трансформацію під прямим тиском з боку ЄС у межах процесу приєднання або асоціації [2, с. 65].

Європейський Союз не має прямої компетенції у сфері державної служби, проте, він впливає на її трансформацію через інструменти "м'якого права" — стандарти, рекомендації, оцінки, а також через умовність фінансування та членства. Зокрема, країни-кандидати повинні продемонструвати наявність стабільної, професійної, деполітизованої публічної служби, яка здатна ефективно впроваджувати європейське законодавство. Така вимога обумовлює широке впровадження європейських стандартів у сфері управління персоналом, прозорості, підзвітності, цифровізації та доброчесності.

На рівні конкретної політики ЄС формує очікування щодо адміністративної спроможності через принципи публічного адміністрування, стандарти функціонування інституцій, вимоги до прозорості та етичної поведінки публічних службовців. Водночас важливу роль відіграє оцінювання виконання цих вимог: публічні звіти, індикатори ефективності, огляди реформ, які формують репутаційний тиск на національні уряди.

Крім стандартів, важливим є фінансовий вплив ЄС. Реформи державної служби часто фінансуються або співфінансуються з європейських фондів, а доступ до цих ресурсів прямо залежить від спроможності адміністрацій виконувати зобов'язання. Це стимулює держави вдосконалювати системи кадрового управління, запроваджувати цифрові інструменти, формувати відкриті й прозорі процедури рекрутингу.

Ще одним напрямком впливу є підтримка інституційного розвитку через технічну допомогу. Європейська комісія, SIGMA, OECD та інші організації проводять тренінги, оцінювання, надають методичні рекомендації щодо структури, функціонування та стандартів державної служби. Завдяки цьому формуються нові адміністративні практики, стандарти доброчесності та ефективності.

Також слід зазначити, що реформа публічної служби в європейському контексті нерозривно пов'язана із загальними трендами публічного управління: діджиталізацією, розвитком електронних послуг, міжсекторальною координацією, клієнтоорієнтованістю. ЄС стимулює адаптацію національних служб до цих трендів через спільні ініціативи, такі як створення єдиного цифрового ринку, захист персональних даних, спрощення адміністративних процедур.

У нашому баченні, трансформація національних публічних служб під впливом ЄС є двосторонньою. З одного боку, вона дозволяє підвищити професіоналізм, відкритість, відповідальність публічного сектору. З іншого – така трансформація потребує політичної волі, адаптації до національного контексту, запобігання формальній імплементації стандартів без змістовного наповнення.

Також варто зважати на те, що вплив ЄС є не лише уніфікуючим, а й динамічним. Стандарти та практики змінюються, оновлюються з урахуванням нових викликів, зокрема війни, міграційної кризи, пандемій. Це вимагає від країн постійної адаптації, гнучкості та спроможності до інституційного навчання, змін щодо вибору напрямів освіти публічних службовців.

Висновки. Підсумовуючи, можна стверджувати, що європейські стандарти та політика ЄС відіграють провідну роль у трансформації публічної служби в країнах, які прагнуть бути частиною європейського управлінського простору. Вплив ЄС не є прямим чи примусовим, але він системно формує орієнтири, стимули та інституційну підтримку, що дозволяє державам модернізувати адміністрації відповідно до принципів доброго врядування.

Список використаних джерел

1. Implementation: The Missing Link in Public Administration Reform in Central and Eastern Europe. NISPA Press. URL: <https://www.nispa.org/press/publication.php?id=103> (дата звернення: 05.10.2025)
2. SIGMA. European Principles for Public Administration OECD, 2017. URL: <https://www.oecd.org/governance/European-Principles-Public-Administration.htm> (дата звернення: 05.10.2025).

УДК 4803

Подолька Степан

Здобувач вищої освіти факультету права публічного управління і менеджменту
Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла
Коцюбинського

Науковий керівник: Климчук Олександр Васильович, доктор економічних наук,
професор, професор кафедри публічного управління та менеджменту

МАЛИЙ І СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС ЯК ДРАЙВЕР СТІЙКОСТІ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Ключові слова: малий і середній бізнес, зайнятість, відновлення економіки, фінансова підтримка, стійкий розвиток.

Малий і середній бізнес (МСБ) посідає визначальне місце в структурі національної економіки України, формуючи основу підприємницького середовища, забезпечуючи зайнятість населення та сприяючи формуванню значної частки валової доданої вартості. У період трансформації економічної системи, спричиненої повномасштабною війною, саме МСБ став ключовим чинником гнучкості, адаптації та стійкості національного господарства. Завдяки своїй мобільності, здатності швидко реагувати на зміни кон'юнктури